

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknak 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér.
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkin
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

Székely-Udvarhely nép- oktatásügye.*

(...ly...) Nincs az országnak egyetlen városa, melyben a középiskolai tudományokat, aránylag annyi iskola (két főgymnasium, egy főreál-, egy felsőleány-, egy kö- és agyagipari szakiskola) terjessze, szebbnél-szebb palotákban elhelyezve, mint Székely-Udvarhelyen és ezzel szemben arcunkon szégyenpírral kell bevalljuk, hogy középoktatásunk ragyogó pantheonjai mellett, elemi iskoláink a lehető leggyarlóbb lábon állanak, népoktatásunk a legrendezetlenebb viszonyok között tengődik. Mert ime: ennek a 8000 lelket számláló városnak a hivatalos kimutatás szerint: 3—5 éves tankötelese: 217 fiu, 247 leány, összesen 464; 6—12 éves tankötelese 337 fiu, 318 leány, összesen 655; 13—15 éves tankötelese 158 fiu, 141 leány, összesen 299; azaz összesen 1418 tanköteles, kikből elenyésző csekély számu középiskolába jár, a többi 4 elemi iskolában, (egy községi fiu, egy róm. kath. fiu, egy róm. kath. leány- és egy ev. ref. leányiskolában, egy óvodában és egy iparos tanoncziskolában) nyeri az elemi oktatást és nevelést. Ezen iskolák közül a két fiu- és a ref. leányiskola nemcsak czélszerűtlen és alkalmatlan, szűk helyiségekben, de az egészségét tanítónak, tanítványnak egyaránt veszélyeztető zugokban van elhelyezve, beszorítva.

A város tehetségéhez mérten, jóakaratulag szándékszik gondoskodni az elemi iskolák elhelyezéséről, fenntartásáról, oly teherrel nehezedik azonban ez az amugy is tulságosan megterhelt adófizető polgárookra, hogy ez idő szerint a kölcsönvett 80,000 korona pénzéből a saját telkén is csak a községi fiuiskolát tudja felépíteni és berendezni 200—250 növendék számára.

Nemcsak a szülők, de a város vezetője is aggódva tekint a város végén a régi barompiacztéren felépítendő községi iskola elébe. Mindenki tudja, látja, hogy ezen iskolaépítéssel a város népoktatási kötelezettségének csak negyedrészen s annak is gyarlón felel meg, de az adózó polgárok terhére kölcsön vett pénzen, ez az Isten áldása.

E pillanatban végezne a magyar kor-

mány igazán nemzetmentő munkát, ha ezen 80,000 koronát átvenné és a város közepén állítaná fel és rendezné be, a tankötelesek arányához mérten.

Tajgó szívvvel kell panaszkodjunk, hogy e szegény város népoktatásügye 1896. óta csak tengődik, vajudik, de elrendezéséhez — ámbár az államosítást is egyszer megpróbálta — még ez ideig sem juthatott s kilátás sincs jobb jövőre, ha csak mindent meg-látó Miniszterünk nem tekint felénk is

Hogy az elemi iskoláinkba csak azon szülők gyermekei járnak, kik igyekeznek idejekorán beiratni, ez csak természetes dolog, mivel amugy is tulsufaltsággal küzdő iskoláink örvendenek, ha mentől kevesebb növendéket vehetnek fel, hogy ugy-ahogy elhelyezhessék őket.

Mindezen bajokra ólomsúlylyal nehezedik azon szomorú tény, hogy a városnak iskolaépítő szándékát folyton nyűgözik azzal, hogy minden lépését az utolsó fórumig folyamodják s csudálhatni-e, ha ezen, esztendőök óta huzódó építési szándék nem ölt egyhamar testet

A községi iskola tanítóttestülete egy memorandumot adott be a múlt tél folyamán a képviselőtestülethez, melyben megismertette a városatyákat a gombaette, fertőző betegségeknek igen jó tanúául szolgáló szűk zugokkal, a két év óta még mindig ideiglenes iskola-helyiséggel, mindezek dacára az iskolaépítés és ezzel kapcsolatosan az államosítási eljárás csak úgy halad, mint eddig, lassan, csigalépéssel. Pedig maholnap kidül egy rendbéli tanító és sokra megy azon növendékek száma is, kiknek egy, vagy más testi fogyatkozásuk keletkezett, az iskolában levő gyilkoló levegő romboló hatása és a szedett-vedett, rossz iskolai padokban kényszerült ülés következtében.

Esengve kérjük a közoktatásügyi Miniszter urat, ne engedje tovább így bűnhődni ezt a szegény székely népet, annak jobb jövőt váró fiait és leányait, hafalmával, segítő kezével nyuljon feléje, emelje fel őt elestéből s hálás, örökre hálás lesz érte.

Küszöbön-áll a székely kongresszus;

tásügy előadónak, mint a kongresszus ezen szakosztályának vezér-elve az leend, hogy először a központi helyeket, a magyarság góczpontjait kell megerősíteni, ellátni jó népiskolákkal. A székelyföld gyűpontjait kell felruházni a tudományok terén messze világító szövétnekekkel, a melyek nemcsak mindenben követendő mintául szolgálnak, de a magyar nemzet egyetemes erősségének is mindenkor hatalmas oszlopai legyenek. Ilyen központi hely anyavármegyénk székelyhelye: Székely-Udvarhely, melynek népoktatási viszonyai elrendezésére minden illetékes hatóságnak, humánus egyesületnek jóakaratu közreműködése ráférne, sőt égető szüksége volna rá. Épen ezért kérve-kérjük a székely kormánybiztost, Udvarhelyvármegye népoktatásügyének a székely kongresszuson előadóját is, vessenek egy futó pillantást ezen város népoktatásügyének nyomoruzagos voltára és annak államosítás útján való elrendezéséhez hozzájárulva, azt kérjük, sürgessék, hogy azt a 80,000 koronát is, míg a részmunkába befektetné a város, meg lehessen menteni ezen ügynek elrendezésére. De különösen kérjük a város országgyűlési képviselőjét dr. László Mihály urat, jöjjön le ide, tegye ezen ügyet tanulmánya tárgyává, ismerje meg azt itt a színhelyen és akkor mindenben kimerítő ismeretést adhat a kormánynak, melynek jóakaratu támogatásában feltétlenül bizunk, ebbeli reménységünket csakis abba helyezzük.

Ime a székelység rabonbánjai székhelyének népoktatásügye, melyről mindenki azt hitte, hogy a legvirágzóbb állapotában él, a legnagyobb rendetlenségében tengődik, a lehető legnagyobb szükségekkel küzködik.

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. közg. bíróság 1900. évi 2613. sz. határozata: „Törvényhatósági virilisták névjegyzékének összeállításánál a nő és a kiskorú gyermekek államadója csak az esetben számítható be a férj javára, ha a nő, valamint a kiskorú gyermekek vagyonát kezeli és saját személyében is fizet olyan állami egyenes adót, a mely a virilista-névjegyzék összeállításánál számításba veendő.” A m. kir. földmívelésügyi miniszter 97.701—900. sz. határozata: „A vízjogi törvény 10. §-a a birtokosnak a területén fakadó víz felett csak területe határan belül biztosít szabad rendelkezési jogot; az illető területéről már befolyt víz felett azonban már a hatóság rendelkezik.” A m. kir. belügy-miniszter 17832—901. sz. határozata: „Felső- és alsó-egyletek vagyonának hova fordítása felett az

egylet közgyűlése jogosult határozni. A község képviselőtestülete egyleti vagyon hova fordítása iránti intézkedésre nem illetékes. Felosztott egyletek vagyona kizárólag az alapszabályokban meghatározott célra fordítható."

Világnapló.

— május 29.

Hosszú várakozás után végre megjelen a hivatalos közlönyben az új kereskedelemügyi államtitkár kinevezése. E szerint dr. gróf Wickenburg Márk a magyar általános hitelbank igazgatóját nevezte ki államtitkárnak öfelsége. A közoktatásügyi miniszter körrendeletileg értesítette az összes államépítészeti hivatalokat és tanfelügyelőségeket, hogy a legközelebbi időben számos új népiskolát építtet, melyekre vonatkozólag az államépítészeti hivatalok munkáját veszi igénybe. A magyar delegáció pénteken folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását. Szombaton pedig az egyesült négyes albizottságnak a megszállási hiteltől szóló jelentését, valamint a pénzügyi albizottság jelentését tárgyalták. A főrendiház május hó 27-én ülést tartott melyen a bosnyák vasutak javaslatát tárgyalták, melyet változatlanul elfogadtak. Stadler szerajevói érsek a szent Jeromos intézet dolgában erős kirohanást intézett a pápa, monarkiauk és különösen a magyarok ellen. Ennek következménye volt, hogy Stadler ur adaudiendum verbum volt czítálva. E megfenyítésnek volt is eredménye, mert támadását az utolsó betűig visszavonta.

Szerencsére nem veszélyes lefolyású merényletet követett el egy Guerriero Vincenzó nevű az olasz király ellen. A király és királyné a palermói mezőgazdasági kiállítás megnyitására utazott. Mialatt a vonat az arzenál előtt állott Guerriero két követ dobott a vonatra. A tettest azonnal letartóztatták. A burok békétárgyalása még ma is a bizonytalanság kerekében folyik. Egyik hír azt állítja, hogy a tanácskozásokat már meg is szakították, míg egy másik londoni hír azt mondja, hogy a béke biztosítva van, mert az angol király a koronázás alkalmából nagy engedményekre hajlandó. A nyugat indiai szigetek fölött még mindig a pusztulás gyászfétyola borong. A Pelée és még több más tűzhányó allandóan háborog Newyorki távirat szerint vasárnap iszonyú vihar dühöngött a szigetek felett s a Pelée öt ízben kitört. A belga választások végleges eredménye szerint az új kamara 96 szabadelvű, 34 szocialista és 2 keresztény demokrata képviselőből áll, a kormány többsége 26 szavazat.

A fenségesről.

— Irta: Nosz Gusztáv. —

(5-ik folyt. és vége.)

A félelmetes akkor éri el tetőpontját, ha vele szemben az ellenállás absolute lehetetlen, azért itt a félelmetes dermesztőleg hat. Ezek azok a tünetmények, melyeknek megsemmisítő hatalma merő ellentétben van az emberi erő határaival. Így pl. Julius Caesarjában Caesar szellemének megjelenése következő szavakra fakasztja Brutust:

Isten vagy angyal, ördög vagy mi vagy? Mitől fagy vérem, felborzad hajam.

A vad, ellenállhatatlan hatalomban minlig daemoni erő van.

Az emberi szenvedély, az erős akarat tulajdonsága is ilyennek lép fel. Ilyen például a szerelem is. Ez aesthetikai magaslatra juthat, ha törekvéseiben az egész világ ellen kikél, ha más kötelekeket tép szét, mint pl. a Romeo és Juliában.

A becsvágy szenvedélye Themistoklesben, kit Miltiades babérjai nem hagytak nyugodni, szintén fenséges; III. Richárd uralomvágya hasonlóan fenséges, mert az angol trónért képes mindent kockára tenni és a mi útjában van, lábbal tiporni.

Mindezek a példák mutatják, hogy aesthetikailag véve nem szükséges, hogy a cél, melyért az ember mindent áldoz, feltétlenül erkölcsi és nemes legyen. De természetesen nem zárja ki azt, sőt fokozza értékét. Így pl. a hazaszeretet Leonidasban, a hősiesség Hunyadiában, Zrínyiben stb. nemcsak fenséges, hanem magasztos is. A hősiességet v. heroizmust más irányban is felismerhetjük, t. i. a türelemben, a balsors elszenvédésében. Niobe alakja, szenvedése a legnagyobb mértékben fenséges.

A fenségesnek legmagasabb foka az, mely még a hősiesség fölé emelkedik, úgy hogy vele szemben a hősiesség is eltorpül és megsemmisül. A fenségesebb képzelet tehát szükségképpen a hősiesség megsemmisítésében jelentkezik. Ezt a fenséges véget a tragikum szóval jelöljük meg. A tragikum hatalmának ezt a szükségképpen karakterét sorsnak nevezzük.

Tragikusnak tűnik fel előttünk, ha egy külső adományokkal, szépséggel, testi erővel, gazdagsággal, tekintéllyel bíró alanyunk bukását látjuk a sors hatalmával szemben; erre vonatkozik Schillernek az a mondása: A szépségnek is meg kell hallnia. De ez a tragikum még csak természetbölcseleti értelemben, nem pedig ethikai alakjában jelenik meg. Az igazi tragikum akkor érvényesül, ha mint szellemi erő, az erkölcsi hatalom jellegével lép föl. Ez akkor történik, ha az egyén bünt, vétet követett el és ezáltal megsérti az erkölcsi világrendet. Ezért bűnhődnie és szenvednie kell. Hogy e bűnnek nem szabad aljasnak lennie, hanem, hogy csak egy kiváló ember, emberi gyarlóságából természetsszerűleg folyó hibáján kell alapulnia, az magától értetődik és kell, hogy erély és határozottság által tűnjék ki. A bűnhődés éppen az által nyeri ethikai becsét, hogy nem a külső körülmények találkozásának tudandó be, hanem mint büntudat az emberi lélek bensejében találja kuforrását. Különbséget kell tennünk a tragikum formái között, a mint azt egy régi görög drámában, tehát antik értelemben látjuk és a között, s mint azt egy modern szomorujátékban nyilvánul.

A görög drámában a sors, a fatum, vagy u. n. moira ott lebeg az ember fölött; az ember tehetetlen vele szemben, egyéni elhatározása nem jut és nem juthat érvényre. Oedipus megöli atyját a nélkül, hogy azt tudná. Természetesen ezért bűnhődnie kell. Egészen más a tragikum modern formájában. Itt kizárólag a hős egyéni elhatározás a döntő; sorsának rugói ott vannak saját kebelében s ő mint egyén felül akart emelkedni a közön, a világrenden; ellentétbe helyezi magát ezen erősebb hatalommal és azért kudarcot kell vallania, buknia kell és ez a bukása a tragikum.

De ne folytassuk tovább.

Ezzel eljutottunk a fenséges körének tetőpontjához és fejtegetéseim befejezéséig.

Befejezésül még egy heroizmust kívánok felemlíteni melyen tisztelt közönség, azt, a mely bár aesthetikailag véve nem az, physikai tekintetben pedig tényleg annak nevezhető; értem a heroizmust, a melylyel hosszas fejtegetéseimet végig hallgatták. Én azt mondtam, hogy a fenséges szemlélete megnyugtatólag és felemelőleg hat, ezzel szemben meg Önök azt gondolják: jó, elfogadjuk, de a fenségesről szóló felolvasás nem akkor nyugtat meg és emel föl, ha az ember végig hallgatja, hanem akkor, a mikor véget ér.

Tan- és nevelésügy.

Képek mindenünnen. A hazafias érzést, a magyarság szeretetét, a szép és művészet iránti érzéket már a gyermek lelkében fejlesszük. Az iskolában, a családban, a gyerek játékában, szórakozásában mindig ezek a szempontok vezessék a tanítót, a szülőt. A gyermek végtelenül fogékony, a mit elplántálunk a lelkében, annak a gyümölcsét élvezi, ha ifju, ha férfi lesz belőle. Művészi kézzel, gondnal és szeretettel megcsinált képekből áll ez a gyűjtemény, mely „Képek mindenünnen” czimen most indult meg. Gyűjtésre, szemléltetésre valók, a magyar gyermekvilágnak, ifjuságnak. Ami képet csak ismerünk eddig ilyen irányban: préselt kép, levonó kép stb. mind külföldi, nagyobbára izléstelen — és mindig idegen szellemet terjesztő reprodukciók. A „Képek mindenünnen” magyar művészek rajzából áll, művészi reprodukciókban, kitűnő jellemző szöveggel, hazafias, nemesítő, tanulságos tartalommal. Eddig 8 lap jelent meg a következő csoportokkal. 1. Mesék-Regék, 2. Történelmi helyek, várak, 3. Pásztorélet, 4. A kenyér, 5. Házi állatok, 6. Katonák, 7. Földrajzi képek, 8. Történelmi arcképek. Milyen szép például a „Kenyer” című lap és milyen tanulságos, kedves és nemesítő az egyes képek alatti szöveg. És ilyen 6 kép, vagyis egy lap ára csak 2 fillér. Maguk a képek olyan jellemzők, olyan gondnal vannak reprodukálva, hogy a legdrágább iskolakönyvekben is alig akadunk párjukra. A képek Leitner M. L. és fia budapesti papir- és írószerkereskedésében, valamint minden hazai könyv- és papirkereskedésben kaphatók.

643—1902. tf. szám.

Valamennyi állami, államilag segélyezett községi felsőnép- és elemi iskolának.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur ö nagyméltósága f. évi február hó 3-án 93.558. sz. a. kelt körrendeletével a dr. Havas Gyula szerkesztésében megjelenő „Magyar Pestalozzi” című paedagogiai heti lapot, mely a gyakorlati nevelésnek, a jellemképzésnek és családi nevelésnek már eddig is kiváló szolgálatot tett s ekép jeles segédeszköznek bizonyult a nevelésre hivatott tanítók és szülők kezében egyaránt; minden fokozatu állami-, államilag s községi népoktatási tanintézetek tanítóinak, iskolai hatóságainak megrendelésre a legmelegebben ajánlani méltóztatott, sőt azt is kijelentette, hogy a hol e célra a beiratási díjak fedezetet nyújtanak, a lapot a tanítói könyvtár részére meg kell rendelni. Ö Nagyméltósága rendeletének közlése után meg vagyok győződve, hogy tankerületem minden iskolája és tanítója siet meg-szerezni ezen hasznos közlönyt, mely az általános nevelési feladatokon kívül az iskolák, a tanítók s tanügyi hatóságok ügyét mindig a legmélegebben felkarolta és sikeresen szolgálta. Ily körülmények között felhívom t. Czimet, hogy a meny-nyiben eddig meg nem tette volna, a „Magyar Pestalozzi”-ra fizetessen elő iskolájával; hatósága és a közönség körében a legbuzgóbban hasson közre, hogy ezen heti közlöny megyénkben megérdemelt támogatásra találjon, hogy így e közlöny értékes utmutatásaiból s fejtegetéseiből a lehető legszélesebb kör levonja a hazafias nevelési tanulságot. A mennyiben pedig az idei költségvetésben már nem volna a megrendelésre fedezet, az előfizetési díjról a jövő évi költségeloirányzatban gondoskodjék. Minthogy pedig ebbeli eljárásáról tájékozni kívánom magamat: felhívom, hogy annak eredményét a folyó tanév végéig hozza tudomásomra. A „Magyar Pestalozzi” előfizetési díja 8 korona. Ugy ezen összeg, mint az esetleges bejelentés e lap szerkesztőjéhez dr. Havas Gyula ny. kir. tanfelügyelő urhoz Ujpestre „Thököly-utca 1-ső szám” küldendő. Székely-Udvarhelyt, 1902. május 27. Székely B. Gyula, kir. tanfelügyelő.

Egyházi élet.

Konfirmációi emlék.

(Irt: Demeter Dénes h. karácsonfalvi unitárius lelkész. Megjelent — mint főbizományosnál — Be-tegh Pál könyv- és újságkiadó vállalatában — Székely-Udvarhelyen — 1902-ben. Ára füzve: 60 fillér; díszes, aranyozott vászonkötésben: 1 K 20 fillér.)

(Folyt. és vége.)

A tárgyak megválasztása helyes felfogásról, kidolgozása költői lendületességről, a tárgy szerepéről tesznek bizonyosságot.

A könyv beosztása a következő:

Családkönyvi lap.

Előszó (ajánlás.)

I. Imák, fohások.

II. Képek egyháztörténelmünkéből.

III. Hitelveink és szertartásaink.

IV. Ünnepeink.

V. Püspökeink névsora.

VI. Zárzó.

Már maga a kezdeten levő „családkönyvi lap” gondolata is helyes érzékre vall. Hiszen ott a szülők születésének és házasságának; a gyermek születésének és konfirmálásának ideje lesz bejegyezve a konfirmálók lelkésze által; s ha egyébként nem, már csak azért is elő kell vetessék néha-néha a kis emlékkönyvecske.

Az előszó — itt helyesebben: ajánlás — alapos. Röviden és mégis kimerítően van körvonalozva ebben a könyvecskenek célja, haszna, szükségessége.

Az imák között van reggeli, estvéli, bűnbánati, templomba menetkori, kijövetelkori, urvacsorai, étel előtti, étel utáni, szülőkért, hazáért való ima; árva imája. — S van nemcsak prózában, hanem versben is. — Általában kifejező, hangulatos imák.

Mutatványul álljon itt egy részlet a „reggeli” imából:

Elmult az éjszaka,
Uj nap derült reám
Jóságod tündöklök
A nap tüzsugarán.
Megujult, erőt nyert
Növény, állat, ember,
Téged dicsér atyám!
Minden ékes nyelvvel:
A madár dalában,
Virág illatában,
Gyermekek imában
Szent nevedet áldja,
Hogy vigyáztál rája.

Ne hagyj e napon is
Segedelmed nélkül;
Szálljon le áldásod
Egeid egéből,
Hogy az igaz munkást
Ne epossze szükség;
Ne duljon népeden
Halál, veszély, inség.
A madár dalában,
Virág illatában,
Gyermekek imában
Kéri segítséged . . .
Hallgasd, oh hallgasd meg!

Az imák után következik azonban az a rész, a melyet e könyv fénypontjának is nevezhetünk, de a mely mindenestre leginkább teszi szükségessé a minek — minél szélesebb körű — elterjedését. Az foglaltatik ugyanis ebben egyfelől, — tömör kivonatossággal — a mit még ma is — aránylag — nagyon kevesen ismernek, t. i. az unitárius egyháznak három és félszázéves története; másfelől pedig az, a mit annál többen tévesen ismernek, t. i. az unitárius hitelvek és szertartások rövid foglalata.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

— **Ürnapját** városunkban is méltó áhitattal ünnepelte meg a róm. kath. egyház csütörtökön. Az ünnepi szt.-misét Jung Cseke Lajos apát pontifikálta, míg a népes körmenetet Sebestyén Mózes zetelaki esperes vezette.

Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet alakítása, illetve a meglevő Hitelszövetkezetnek átalakítása céljából gyűl össze ma (vasárnap) d. u. 3 órakor, a helybeli polgári önképző és segélyező egyesület (régí városháza) nagytermében városunk iparos közönsége, hogy a „Mindnyájan egyért és egymindnyájáért” magasztos elvből kiindulva oly intézményt létesítsen, mely sanyaru viszonyait hivatva lesz jobbra fordítani. Vajha egyértelműleg, egyakarattal, székely testvéri szeretettel sikerülne „győzelemre juttatni azt az eszmét, mely messzekiható s iparos polgáraink jelen körülményei között: egyedüli mentő és segítő eszközül kínálkozik! Hiszünk és reméljük, hogy iparos polgárságunk tömegesen részt vesz a közgyűlésen s — ha esetleg szükség lenne — megvédelmezi érdekeit bárkivel szemben.

— **Deréki Antal** 35 éves írói és színészi működésének jubileumát május 27-én igen szép ünnepséggel ülte meg Seps-Szentgyörgy város közönsége s Micsey F. György színtársulata. Ezzel kapcsolatban színtre került a jubiléus legújabb darabja: „A szent-Annató boszorkánya” cz. eredeti székely népszínmű 4 képben, melyhez a zenei részeket és székely dalokat Kelemenné Zathureczky Berta írta. Részünkről is gratulálunk az érdemes írónak, színésznek és kiűnő színházi rendezőnek ezen ünnepeltetésére alkalmasból s őszintén kívánjuk, hogy hossza nyuljon élete és szeresse továbbra is a székelyeket, a kik azért mindig hálásak lesznek.

— **Uj ipartelep.** Parajdon Paget Olivér és Stein Izsák vízerőre berendezendő esztergafűrész és műbutorkészítő telepet létesítenek. Az építkezések már javában folynak s a telep a Székelyföldön eddig valóban nélkülözött új iparágat honosít meg és érdemes az illetékes körök legmesszebb terjedhet pártolására.

— **Próbamozgósítás.** Ritka látványt nyújtott múlt héten a helybeli katonaság próbamozgósítása Hosszú kocsisorban, teljes felszereléssel vonultak ki a szekeresek. A gyakorlat jól sikerült és Salis Samaden Rezső báró tábornok, dandárparancsnok pénteken délután visszautazott székhelyére Kolozsvárra.

— **Székelykeresztúri színészet.** Gáspár Jenő színtársulata az elmúlt hetet is Székely-Keresztúron töltötte. Vasárnap a „Suhanczot” adták, melyben Ferencziné eleven, pajkos suhancz volt, dalait többször megismételték. Hétfőn a Páholly ment, melyben Ferencziné, Gáspár Kálmán és Jenő tüntették ki magukat. Kedden a „Gésák”-ban Ferencziné mimozája igen sikerült volt. A bájos Gáspár Málka ezuttal mint énekesnő aratott tapsokat. Gáspár Jenő Vuncsija állandó jó hangulatban tartotta a közönséget. Szerdán a „Sasok” Guthy és Sipulusz vigjátéka ment igen sikerült előadásban. Kis Gáspár Iluska kedves Maxi volt, nyílt színen is megtapsolták. Hilley (Bukics) és Váradi (Sas Barnabás) sikerült alakok voltak. Csütörtökön „Ocskay brigádéros” előadására a Horváthné terme szorongásig megtelt. Erdélyi Ocskayja igen sikerült alakítás volt. Siménfalviné Dilija sikerült maszkjával és megrázó kitöréseivel könnyekre fakasztott. Váradi (Szörényi százados) meggyőző páthosszal játszott. Igaz volt Gáspár Jenő Pybsrje. Általában ez az előadás egyike volt a legsikeresebbeknek. Szombat a közkedveltségnek örvendő Gáspár Málka jutalomjátékára „Pillangó kisasszony” és a „Robinsonok” került színtre, igen jó előadásban és nagyszámu közönség előtt. Vasárnapra „A mit az erdő mesél” és kedre a „Szulamith” van kitűzve. Örömmel jegyezzük meg, hogy Gáspár Jenő társulata nagy hála kötelezte Keresztúr és vidéke közönségét, hogy nagy áldozatok árán művelzetben részesítette. Még csak pár előadás lesz a Keresztúr magát tiszteli meg azzal, ha a társulatot méltóképpen pártolja.

— **Fogorvosi műterem.** Dr. Székely Kornél száj- és fogbetegségek szakorvosa — mint jeleztük — városunkba érkezett. Szabadalmazott fogsorairól és működése köréről szóló, lapunk mai számában levő hirdetését ajánljuk m. t. olvasóink figyelmébe.

— **Farkasok** garázdálkodnak Szenkrály községben. Alig van éjszaka, melyen a községben látogatást ne tennének s néhány bárány áldozatul nem esnék Valóságos rettegésben tart-

ják már a község gazdáit, kik egész éjszakákon át virrasztanak puskák- és vasvillákkal fölfegyverkezve — eredménytelenül. Jó volna egy kis hajtóvadászatot rendezni a túlságosan megbárodott ordasok elejtésére.

— **Csodás eredmények** nevezhetők a gyógyítás terén azon sikerek, melyeket a csusz és köszvényes betegek érnek el a hirneves Zoltán-féle kenőccsel. Oly betegek, kik évek óta különböző szereket és gyógyfürdőket eredménytelenül használtak és kísérleteket tettek e csodásnak nevezhető szerrel, meggyőződtek arról, hogy a Zoltán-féle kenőcs csusz- és köszvényes bajok biztos gyógyszere. Városunk lakosai közül is már sokan dicsekedhetnek azzal, hogy e szer adta vissza nem remélt egészségüket, meleghangú levelekben mondtak köszönetet e szer készítője Zoltán B. budapesti gyógyszerésznek, kinél mint egyedüli készítőnél kapható üvegenként 4 koronáért.

— **A székelykeresztúri Székely-Társaság** június 4-én este 8 órakor a Nagy Ferencz-féle vendéglőben ülést tart. Tárgyalás alá kerül Székely-Keresztúr monographiájának megírása és egy E. M. K. E. és gazdasági könyvtár létesítését célzó indítvány.

— **Nyári mulatóhelyünket,** a Koronay-keretet ma (vasárnap), Sándorka znekarával Sándor István vendéglős ünnepélyesen megüjtja és végre a sok kellemetlen időjárás után, szalad levegőn mulathat közönségünk. Sándor István jóhírű konyhával és megfelelő borokkal és sörökkel rendelkezik s nem kimélve áldozatot, kellemes szórakozásokat fog nyújtani közönségünknek, a mennyiben — értesülésünk szerint — Veress Sándor művész-társulatát több előadásra sikerült megnyernie. Veress daltársulata jelenleg a székely fővárosban tartja előadásait s ide e hó 8-ára érkezik. Az előkelő társaságot ajánljuk közönségünk pártolására.

— **Fürdő-vendégek figyelmébe.** Tévedések kikerülése végett felkéretnek az igen tisztelt fürdővendégek, hogy a kik a „Lobogó”-fürdőre szándékoznak jöni, azok a kellő felvilágosítás megadása végett forduljanak szentkeresztbányai Lázár Albert fürdőbérlelőhöz, a „Homoródra” szándékozó vendégek pedig székelyudvarhelyi lakos Gáspár Sándor fürdőbérlelőhöz. Sz.-Oláh-falván, 1902. május hó 24-én. Menyhárt János, kjegyző.

— **Állandó központi fogműtermet** nyitott a Székelyföld részére városunkban Fodor L. Lajos fogspeciálista, aki közelebből közönségünk megelégedésére működött Székely-Udvarhelyt. Mai számunkban közölt ezirányu hirdetését közfigyelmbe ajánljuk.

— **A székely kamara közgyűlése.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara f. évi május hó 16-án saját helyiségében rendes, teljes ülést tartott a tagok szép számu részvétele mellett. Az ülést Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, elnök vezette. Gyűlés elején meleg szavakban emlékezett meg az elnök a m. kir. kormány azon közelebb-ről nyilvánossá vált tényéről, hogy a székelyföldi viszonyok javítása érdekében megindult akció vezetésére Sándor János Kis-Küküllő- és Maros-Torda megyék, valamint Marosvásárhely sz. kir. város főispánját kormánybiztossá nevezte ki és indítványozta, hogy ezért a földmívelési kormányt fölíratilag üdvözölje a kamara. Bejelentette továbbá a keresk. tárca vezetésében Hegedüs Sándor lemondásával és Horánszky Nándor halálával beállott változásokat. A gyűlés főtárgyát különben a kamara 1901. évi zárszámadása képezte. E szerint a kamarának a múlt évben 23368 K 29 f bevétel, 23261 K 66 f kiadása és 106 K 63 f pénzmaradványa volt. A múlt évben összesen 20.075 K 17 f illeték folyt be; hátralék erről az évről 9975 K 95 f, tehát a befolyt összegnek csaknem fele. Furcsa világot vetnek ezek a számadatok a székely kamara pénzügyi viszonyaira. Nagyon szűk keretben mozoghat, jöllehet az ország egyik legnagyobb gondozást váró része, a Székelyföld tartozik kerületébe — van a kamarának házalapja (1914-82), kiállítás alapja (12460 K), székely ipari segély alapja (7403 95), kereskedők esti tanfolyam alapja (12024) és Erzsébet alapja (21563). Mind-össze is elenyésző csekélyesség ahoz képest, amő-

ezelokat akarnak vele szolgálni. A zárszámadás rendén sok szó esett az illetékek a viszonyokhoz mért csekélységéről. a kamara missiójáról, melyben az anyagi viszonyok miatt akadályozva van a hátrálékok nagyságáról, végül a zárszámadást elfogadták és a felmentvényt megadták. Nagy visszatetszést szült a teljes ülésben azon bejelentés, hogy Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter a szegény székely fiuknak országszerte melegen pártolt ipari kiképzésére az eddigimel minden méltányosság dacára sem nyújthat nagyobb támogatást és tudomásul vette, hogy a kamara jelen viszonyok között újabb elhelyezéseket nem eszközölhet. Többek hozzászólása után és arra való tekintettel, hogy a mostani inséges időben jóval több az elhelyezésért folyamodó székely fiú, mint eddig, a kamara újabban is kéri az ügynek nagyobb támogatását és pártolása céljából a székely kormánybiztost is megkeresi. A marosvásárhelyi kőmives ipartársulatnak az állami vasuti munka megosztása tárgyában beadott folyamodványát pártoló felirattal támogatták és a székely kongresszus rendezése tárgyában a kamara elnöksége által tett intézkedéseket jóváhagyással vették.

— **Palotásy 101 magyar népdal** gyűjteménye — mely már régebb idő óta nem volt kapható — új kiadásban jelenik meg Nádor Kálmán zenemű kiadónál. Ezen újabb kiadás többnyire oly dalokat tartalmaz, melyek hasonló gyűjteményben még nem jelentek meg. A „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalához e hó 10-ig beérkező megrendelések 3 K helyett 2 K 50 filléres árkedvezményben részesülnek. Azontul 3 koronáért kapható

— **Nyilvános számadás.** Nehai Balog István kir. s. tanfelügyelő siremlékére adakoztak: 240 sz. iven: Diószeghy Samu 2 K, Hoffmann Sándor és Leichtner Gyula 1—1 K. 262 sz. iven: Bodrogi Sándor 2 K. 236 sz. iven: Hargita Nándor és Strohofer Béla 1—1 K, Pillich L. 80 f, Harmath Ödön és Maráth J. 70—70 f, Janecsek József, Halbach Jakab és Kóberi Ferencz 50—50 f, Huber Antal 40 f és Spaller József 30 f. 36 sz. iven: Vitálsné Bartalis Ilona, Kovács K, Sebestyén Ella, Damó Dénes, Bartos Dénes, Csizsér Zsigmond és Kakucs György 1—1 K és Orbók Gyula 50 f. 291 sz. iven: Wargha Anna 10 K, Péchy Lajos és Wargha Janka 8—8 K és Wargha Jenő 4 K. 12 sz. iven: Tályán Imre 1 K 50 f, Tamás István 1 K, fanciesali iskolás gyermekektől 80 f, Sebestyén Antal 50 f és fanciesali hivataltól 24 f. 235 sz. iven: Gönczi Lajos és Olasz Gyula 2—2 K, Fejes Áron, Félégyházi Antal, Szabó András, Ravasz Árpád, Veress Aladár és Kovács Dániel 1—1 K. 25 sz. iven: Lőrincz András 1 K. 106 sz. iven: Paál Sándor, Jakab Albert és özv. Miklósi Károlyné 1—1 K, Szabó Sándor, Sándor Mózes, Vári András, Felszegi Farkas, Vékás Mózes, Dávid Izsák, Bálint Lajos, ifj. Török János, ifj. Sándor Samu 20—20 f és Sándor Albert 10 f. 184 sz. iven: Oklándi áll. isk. gondnokság 4 K, Bedő József és Bedőné Szigethy Ilona 2—2 K, oklándi isk. gyermekektől 6 K 10 f. 212 sz. iven: Kis Tamás 1 K. 211 sz. iven: Tarcsafalvi Albert 1 K 20 f, Sándor Mariska 1 K és N. N. 50 fillér. 42. sz. iven: Szegedi Károly és Mirtse Dénes 6 f, alsósófalvi iskola II. és III. oszt. növendékei 50 f, Goldman Adolf 30 f, Kálmán Albert, Biró D. Sándor, Keresztes Lukács és Zárgu Géza 20—20 f. 162 sz. iven: Orbán Imre 2 K, Ferencz József, Kovács Domokos, Ferencz Dénes 20—20 f, Zágonyi Ferencz, Csizsár M., Major Dénes és Nagy Ferencz 10—10 f. 24 sz. iven: Kónesagh Ignácz 2 K és Benedek József 1 K. 289 sz. iven: Majláth G. Károly erdélyi püspök 10 K és Jung-Cseke Lajos apát-főesperes 4 K. 210 sz. iven: Kisgyörgy Sándor esperes 2 K, 197 sz. iven: János Sándor, Zsarnovics Gyula 1—1 K, Torday Vilma és László Gyula 50—50 f, Wargha Gizella 36 f, Kolumbán Pál és Bartha János 20—20 f, aszáldobosi isk. növendékektől 1 K. 24 f. 66 sz. iven: Fazakas Dénes 2 K, Hirsch Izsák 1 K, N. N. és izraelita

hitközség 40—40 f. A b.-ujfalusi áll. isk. növendékei 52 f és Szalontai Albert 50 fillér. Székely-Udvarhelyt, 1902 május 15-én. Poppov Péter kir. tanfelügyelői tollnok.

Rendös János főbíró ur levelei.

II.

Tekintetős Szörköztő Ur!

Háthogy a tek. ur béeresztőt a mutkó zujságjába, aszt igön szépon köszönöm. Nem tudom más rétam küjel olvasta é levelemöt, de aszt monhatom, hogy én mijóta nyomtatásból látom a zén tudományomot, hát erősen hiszöm, hogy a tek. főszogabíró ur jól választot, a mikó ingöm tött főbíró-

nak. Eccő-máccó réja is kopantok homlokomra és aszt mondom, hogy it ész van! it van a falu esze! Node nem dicseködöm, metha eccő letöszön ebbő a diszös hivatalból, hát akkó máshoz kerü a falu esze.

A mutkó sok mindentörő beszétem, sok szót egybekevertem, de most is megismétlök abbó valamit. Esőben is a főszogabíró urékhoz szöllok. Nem tudom, megszüvelik ezök a zurak egy-egyszörű székőjembör, beszégyit, de ha igön, ha nem, még is megkeröm igön szépon. hogy a törvént velünk tártásuk meg Törvént hozot a vármegye aró, hogy a fogadók ájtáját vásárnap és ünepökön a meghatározot órákba beke zárni, de eszt a törvént lám suhut se tárcsák meg. Hallánánk csak egy kemén poroncsolatot mü bírók és a fogadósok is, sujtánának csak nekünk is, meg a fogadósoknak is a fejihöz néhán pöngő büntetést, écéribé megtudnók, hogy a törvént tisztóni ke. Én aszt hiszöm töben lépnök bé a templom küszöbjét, ha a koresomát ünepökön muszáj vóna ekerüni. A kösségháza odálán és a koresoma fálán, ammelet, hogy házanként is ekéne járatni, jól megférne a za szogabírói poroncsolat egy kalap alatt, met az is kihágás, nyakát szekhetnék a lakodalmokba való lövödözésöknek is. Nekünk szépon héjáha beszének a szogabíró urak, a székőj sok tekintetbe ojan, mind a vot Baka pap kábálája, ki a Baknya alatt ojan szépon kérte: gyüte sárga, gyü kifelé, hogy a zisten ágyon meg, gyü, metha nem mészsz, soha se érünk bé Udvarheré. De biza nem mönt. Henem ekközbe oda érközöt a pap megyebírója és aszt monta: agya csak aszt a gyeplöt a zén kezembe tiszteletős ur, met mingyá mönyön. Eszt imácsesága nem lehet ehajtani, soztán ojan büllentöt réá, ojan káronkodot, s úgy megijedöt a kabala, a mikó a kirisztusa felé kezdöt járnai, hogy egybe küvót a Bakuya tetön. Hát velünk is így ke töni, s akkó nálunkná nincs job nép e széjös világon.

Én tudom, metha eccő-máccó megporoncsolom, hogy eszt a hidat, vsj azt a zutat megke csináni, hát kiáthat a zén hütösöm egész esztendejig is, még se ál ki egy teremtot lélök se, de ha csak egyetlen eccő keveröm belé a poroncsolatba a szogabíró nevit, hát mönyön mintha szöme se vóna. Én nem hizelködöm a mikó aszt mondom, hogy a jó rőndnek az gyeplője a szogabíró kezibe van, s ha ő suhant egyet, úgy mönyön mindönki, mind a siménfali Boka pap kábálája. Csak poroncsolának nekünk a szogabíró urak és meglásák, hogy a székőj jószüvel töszön mindönt, ha muszáj.

E szüves kérésön küjel megbeszégetöm, hogy mijen vót a gázdasági egylet által csinát bornyu vásár Udvarhejön április 23-án. Hát abbiza erős-

sen dárága vót. Én igaz, hogy nem vöttem, met egyik-másik mindég rea toromfot a zén igéretömre hol egy koronát, hol kettőt, s így nem tudtam megbornyzni, de nem is bánom, met erősen dárága vót. Miétt vót ojan dárága? Azétt met a vásároló bizocseság pájtáro-pajtára mönt s úgy szokotata éssze. Hát azokat gondolatom szérént nem pájtán, hanem vásáron kéne éssze vöni s oztán nem ákákinek adnie, hanem esősorba azoknak a zégyleti tagoknak, kiró mindönki tuga, hogy a márhát nem kénozák, nem ehöztetik, met a legtöbb azétt nem válik bé, hogy rosszul kuráják, soztán a végén a vásároló bizocseságot okoják, hogy a bornyut nagy drágán megvöszik, de nem tuga megválasztani (Helyes vélemény. mert így az állatok rosszul tápláló hibáját nem lehet a bizottságra kenni. Szerk.)

Még egyet mondok a bornyu vásárró és kérom, hogy eszt szüvejék meg azok, a kiköt illet. A nép sok hejön aszt beszéli, hogy az egylet nyereszkodik a bornyukon. Ezörször is montam mindönfelé, hogy ebbő egy szöse igaz, met csak a köcseségit számicsesa fő a vételáron főjel, de azoknak a Kirisztus is héjáha beszél. Ha az egylet ezután is csinája dicserendő munkáját, hát kérom a gazdasági egylet elnökségét: a licitációkó jelenese ki, hogy ez a bornyu enyiétt vétetöt; a readott köcseség enyi vót, s akkó csak a vak nem lássa, hogy az egylettő távol van a nyereszködésnek még a gondolatya is. (E tanács követése is osztatja a bizalmatlanságot. Szerk.)

Éppeg bévégeztem vót levelemöt, a mikó olvastam e lap 21-ik számábó a jánosfali bíró levelit, a mejikken Istenösen a fejemhöz vágja a meszelő nyelit. Nesze neköd Rendös János! Te most rendösön kikaptad a bírói tisztötlet díjat. Kelöt ez neköd? Jobb lött vóna kis korodba emönni a kopossóba. Hogy ne, a mikó 134 kösségi bíró lázit fő egy embör elen, kit éppeg ő vitt belé a csávába, met a mijóta ovastam az ő levelit, gondotam magamba: ha egyik bíró ir a zujságba, hát ilik írni a másnak is. Egy kicsi visketegségöm kerüt s gondotam, hogy én is megvakarom magam, mind a jánosfali bíró.

Most a zén visketegségömött kihitt hunczfutra. Nem szüvesön látom, ha a székőj a székőjel vereködik, de a bírói tisztösségét főke hogy vögyem a meszelő nyelit s megke mondanom a zén bíró társamnak, hogy levelembö még csak egy szötse értött meg. Nem biza! Met ezökre ki ke jelöntenöm, hogy ama bizonyos jedző urra szömbe, a pennaforogtatásba a csatát evesztötte. S mámmost mit irtam én? Aszt, hogy félök, ha levelemét egyik, vaj a másik jedző ur rétam is etalája verni a port, mind a jánosfali bíró. Met hogy everte, ara rétam küjel tanu minden jedző, söt a bírók tömentelen nagy száma is. Hát hogy a penna forogtatásba csatát vesztött a zén báratom: azét veri fére a jánosfali harangot?

Nomá édös barátom higye meg, hogy nem jó fogja fő a dogot, hiszön előre tudhatta, hogy a penna harcban — ha meg a zutosó szuszig igaza van is — a gyöz, ki anak igazi mestöre. Maga édös barátom lehet erősen jó bíró, kitünő j'em-bör, jóbárát, de gyöngéb pennaforogató a jedző urakná, kiknek ez inkább mestörségök. Hogy a rigó joban fütöl, mind a horokáj, a pap joban peredikál mind a bakter, a vasuti kupé nagyob mind a denevér, hogy a nap fényöseb a zéccakáná, azétt 134 kösség bírója nem fog téntát önteni Rendös Jánosnak a nyakába, met igön jó tuga, hogy maga ot is högyet látot, hol még porszöm se vót. Hogy maga sönkitő se fél? Má miét a zistennyiláét is félne, ha evégezi dogát igásságon, met a mü szogabíróink, jedzőink soha sem bánésák az igássághoz hü embört, s hogy ezöknék haragja münköt ne érijön — esmét kévanom, met ha rendetlenök lönnénk, haragjokat ki nem kerühetnök. Hát maga a jókévanságétt is harakszik?

Bíróársaim tisztosságát ohajtom, ha asztalukon, hogy főbevalóink szeressenek, met úgy sincs a mint írja — más jutalmunk, hát emmiatt n kéne ojan erőssen harangozni, met úgy se nyón a 134 bíró abba a tempolomba, hol a zén lves barátom a tisztosságos kívánság és a jó arat elen peredikál. Maga a világon mindönét rakszik; harakszik ha mondom, hogy rétam is verhetik a port, mind mágán, harakszik, hogy ha sem járt küjel Jánosfala határán, metha járt na, tudná, hogy a székőj népnek is vidékőnként tozik a beszégye. Vögye elé csak a Kiriza Vad- zsáit és ovassa abbó a Nagyápám lákadálmát meglássa, hogy Kereszturfi székben, a féynyikó élet és gagy körösztje felé mind úgy beszének, hogy én irtam. A zijen beszédét erőssen sze- tték Róka Támást, s Puczkok Geczi bának még képit is hozta egyik ujság. — Lássa, a székőj evetötte má nagyrészebe régi ruházatyát, miét ké- anya, hogy ehagya régi szépnelyvét is? A nyelv- ek vidékőnkénti szép sájácságát megörözni nem- eti köteleesség, s ha én őseim nyelvén szeretők ni, beszéni, met másképen nem is tudok — maga gy vidék nyelvének dédelgetését a nemzet gu- nyolásának uevezi? Bizon, bizon, ha tudná mit beszél: én is megharagunnám mágára a nyelv neggyilkolásának már szándékáért is és mind öre- jebb bíró megírnám a maga részére a zutalvánt, mely szerint a 20-ik század küszöbén a jánosfali bíróra ősi szép nyelvünk gunyolásáért olvasatla- nul 25 adandó a 48 előti körösztény szeretetből.

Mejhöz hasonló jókot kívánok mindazoknak, kik nyelvünk gyönyörű sájácságait tudva, vagy tudatlanul bántani akarják.

Rendős János,
főbíró.

Hivatalos rész.

Tűzoltó tanfolyam. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 7901—902. alisp. Udvarhely város polgármestere, valamennyi községi előljárásának és Csillag József tűzoltó egyleti alparancsnok ur- nak Helyben. Tudomásvétel és közhírre tétel vé- gett értesitem, hogy a „budapesti önkéntes tűz- oltó testület” folyó évi július hó 24-től augusz- tus hó 13-ig Budapesten országos tűzoltó szaktan- folyamot tart, a melyen résztvehet minden 18—40 éves fedhetlen előéletű, de lehetőleg általános mű- veltséggel bíró férfi. A jelentkezés határideje folyó évi július hó 14-ike és a budapesti önk. tűzoltó- testület parancsnokságához (Budapest, VII., Kun- uteza 2.) intézendő. Jelentkezők említett parancs- nokságnál július hó 24-én délután személyesen kell jelentkezniök. A jelentkező tartozik az öt ki- küldő hatóság, testület vállalat által kiállított s kiküldését igazoló bizonyítványát bemutatni. Tan- díj nincs. Ellenben jelentkezők az étkezésnél, el- szállásolásnál és utazásnál a lehető kedvezmény- ben részesíttetnek. A magyar országos tűzoltó szövetség, továbbá a szövetség kötelékébe tartozó tűzoltó-testületek tagjai részére több, egyenkint 100 koronás ösztöndíjat tűzött ki. Az ösztöndíjak elnyerésénél az érettségi bizonyítvánnyal jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró katonaviselt pályázók előnyben részesülnek az erre vonatkozó bélyeg- mentes kérvények az illetékes tűzoltó parancsnok- ság után legkésőbbben július hó 5-ig nyújtandók be a magyar országos tűzoltó-szövetség elnöksé- géhez Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8. szám. A felhívás egész terjedelmében folyó évi július hó 20-ig a vármegyeház kiadóhivatalában meg- tekinthetők. Székely-Udvarhelyen, 1903. évi má- jus hó 26-án. D a m o k o s, alispán.

Sertéskivitel tilalma. Udvarhelyvármegye alispánjától. Szám 8049—902. alisp. Valamennyi köz- ségi előljárásának. Közhírre tétel végett értesi- tem, hogy az osztrák belügyminiszter ur a szé- kelykereszturi járáshoz tartozó községekből a ser- téseknek Ausztriába való bevitelét továbbra is

megtiltotta. Székely-Udvarhelyen, 1902. évi május hó 28-án. D a m o k o s, alispán.

Felfogott és oltévedt állatok. Udvarhelyvár- megye alispánjától. 7570., 5804., 7877. 7614., 7873—902. alisp. Valamennyi község előljárásá- gának. Közhírre tétel végett értesitem, hogy a far- kaslaci sertésnyájban 1 drb 2 éves sertés (fehér szőrű, balfülén D jeggyel), 1 drb hat hónapos malacz (hasított balfüllel), 4 drb 2 hónapos ma- lacz (három fehér, egy sárga, mindenik hasított balfüllel); az ujszékelyi határon egy jegytelen fe- kete bárány felfogatott. Az almási legelőről pedig a mezőőrök május 13 án 3 drb lovzt behajtottak, a melyek közül 1 barnaszőrű herélt, homlokán fehér folt, bal tompján „Löv” bélyeg; egy darab barna szőrű, homlokán kis fehér folt, a nyakán balfelől „B” bélyégjegye, herélt; 1 drb félcsipejű sötét pejkancza, a sörényébe egy csiki harang kötve, jegy nélküli. — Továbbá f. évi május hó 5-én 1 drb 7 éves, fejős (K. G. bélyeggel ellátott) bival és 1 drb 1 éves üszőbival (a fenti bélyeg- gel) a nagygatambfalvi csordából; Székely-Kereszt- uron a közös legelőről pedig 1 drb 2 éves bival- borju eltévedt. Ismertető jelei: jobb szarván „Ke- reszt”, balszarván és a jobb csipőcsonton K. bé- lyeg. Farka egészen szörtelen. Székely-Udvarhelyen, 1902. május 26-án. Dr Damokos Andor, alispán.

Sertés-zárlat és feloldás. Udvarhelyvármegye alispánjától. 7906., 7612., 7853., 7752, 785 1. 7892—902. alisp. sz. Székely-Udvarhely város pol- gármesterének és valamennyi község előljárásá- gának. Közhírre tétel végett értesitem, hogy Szé- kely-Udvarhely város sertésállományában a sertés- vész szörványosan fellépett s az udvarzárlat el- rendeltetett, valamint a sertésvásár betiltatott. Bö- zöd-Ujfalva község loállományában pedig a rühkór szörványosan fellépén, az udvarzárlat elrendel- tetett. Továbbá Kis-Galambfalva község juhállo- mányában a szörványosan uralgott rühkór; Ben- czéd, Homoród-Szent-Márton és Szent-Lélek köz- ségek loállományaiban szörványosan uralgott rüh- kór megszűnén, az ezekre vonatkozó zárlatok feloldattak. Székely-Udvarhelyt, 1902. május 26 Dr. Damokos Andor, alispán.

Szerkesztői üzenetek.

Egy iparos. Helybeli iparosaink sanyaru viszonyait közvetlen tapasztalatból ismeri — leveléből úgy látjuk. Nő hát legyen nyugodt. A ma délután 3 órakor, a polgári önképző és segélyző egylet nagytermében tartandó rendkívüli közgyűlésen megjelenhet minden tisztességes iparos és gazda. Az átalakulandó Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezetnek is tagja lehet kivétel nélkül minden oly teljes koru egyén, ki a szövetkezet kerületében iparos, gazdálkodó és va- gyona felett szabadon rendelkezik. Sőt jogi személy (ipar- testület, ipartársulat, kereskedelmi és iparkamara stb.) is beléphet a szövetkezet tagjai sorába. Tehát már most, az átalakuló közgyűlésen jelentkezhetnek úgy a „czehbeli”, mint azon kívüli iparosok egyenkint és összesen is; a hogy épen önöknek tetszik. Különben nyílt levelével jövő szá- munkban foglalkozunk. Szíves üdvözet!

Nyílt-tér.*

Nyilvános köszönet.

Derzsi Árpád ur sz.-udvarhelyi bádigos mes- ter, a szentmihályi unitárius egyházközség 60 me- ter magas tornyát teljesen újra fedte, villámhárí- tóval szakszerűen felszerelte s most, mikor a minden tekintetben imponáló, kifogástalan, nagy lelkiismeretességgel végzett munkát átadta, el nem mulaszthatjuk köszönetünket kifejezni, hogy elsősor- ban önmagának, másodsorban annak a munkanem- nek, melynek mestere dicsőséget szerzett.

Derzsi Árpád urat bárkinék, bárhol hasonló munkára jó lélekkel merjük ajánlani.

Szent-Mihály, 1902. május 30-án.

Varga Zsigmond,
gondnok.

Deák Miklós,
lelkész.

* E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvar- helyt Fernengel Gyulánál kaphatók.

FRISS FAGYLALT és legfinomabb czuk- rász-sütemények **Ernszt György cukrászatában** Székely-Udvarhelyt (Főter, piaczsor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Eladó telkek. Az Alsó-malom-utczá- ban két egymás mellett levő épületes beltelek örökáron eladó. Értezhetni Daróczi József tulajdonossal. 3—3

M. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

NYARI MENETREND.

(Bukarest—Brassó—Budapest—Bécs.)

Érvényes 1902. május 1-től. Érvényes 1902. május 1-től.

Tv. sz. sz.	Gy. v.	Állomások	Gy. v.	Sz. v.
I—III.	I—II.		I—II.	I—III.
7:35	9:15	ind. Bukarest	érk.	9:10 8:05
3:32	1:12	Predeal	↑	3:31 1:11
5:40	2:45	Brassó		2:09 8:00
2:25	10:24	Kézdi-Vásárhely		6:53 1:35
10:15	—	Bukarest		— 6:55
8:54	—	Palanca		— 6:27
9:50	5:17	Gyimes		1:50 5:57
5:06	12:31	Sepsi-Szt-György		4:35 10:33
7:05	3:05	Székely-Udvarhely		1:33 6:13
7:21	3:21	Bikafalva 11. sz. ór.		1:14 5:55
7:33	3:33	Bögöz		1:01 5:42
7:52	3:57	Nagy-Galambfalva		12:44 5:26
8:10	4:16	Bethfalva 6. sz. ór.		12:14 5:01
8:22	4:31	Székely-Keresztur		12:06 4:53
8:30	4:39	Boldogassz.-falva 3. sz. ór.		11:47 4:39
8:39	4:48	Uj-Székely 2. sz. ór.		11:37 4:29
9:04	5:04	Héjjasfalva		11:22 4:14
9:44	6:02	Segesvár	ind.	10:34 3:22
11:45	6:56	Kis-Kapus	érk.	9:43 2:01
7:41	4:40	Nagy-Szeben		1:20 9:15
12:58	7:35	Küküllőszög		9:04 1:02
4:05	1:53	Sóvárada (Korond-fürdő)		2:48 3:25
2:05	8:12	Tövis (Arad felé elág.)		8:32 11:52
3:11	9:00	Székely-Kocsárd		7:50 10:47
12:25	5:43	Maros-Vásárhely		10:30 5:34
3:48	9:30	Aranyos-Gyéres		7:26 10:17
3:00	8:52	Torda		7:55 10:45
6:17	11:10	Kolozsvár		5:55 8:37
11:04	2:38	Nagyvárad		2:11 3:42
1:19	4:03	Püspök-Ladány	érk.	12:47 1:33
7:10	7:50	(Budapest)	ind.	9:15 8:30
1:50	1:50	(Bécs stb. Bruckon át)		2:10 6:00

(Utánnymot nem díjaztatik.)

302 szám, folyó 1902. vh.

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó köz- hírré teszi, hogy székelyudvarhelyi kir. járásbíró- ságnak V. 1382—1902. polg. számu végzése ál- tal Nyárádszeredai és Vidéki Székely Takaré- pénztár részvénytársaságnak képviselve Pálffy Mi- hály ügyvéd által, parajdi Szállasi György neje Nán Mária és korondi Szálasi Márton ellen 565 frt, illetőleg 1130 korona tőke s járulékal iránt, ügyben, alpereseknél Parajd községben összesen 2100 koronára becsült következő javai, u. m.: egy pejszörű kancza, két pár hám együtt, egy kasos pricska szekér, két hordó vasas kerekű szekér, egy nagy vásárra járó pakkos szekér és még 6-tól 11 tétel alatti ingók Parajd községében alperesek Szállasi György és neje Nán Mária házában 1902. június hó 21-én d. e. 9 órakor nyilvános árveré- sen el fognak adatni, melynél az egyes javak vé- teláron azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alól is a többlet ígérőknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtó- nál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat ér- vényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentesei- ket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölőslégére fognak utasíttatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.
Sz.-Udvarhelyt, 1902. április hó 18-án.

BIRÓ SÁNDOR s. k.,
kir. végrehajtó.

153—1902. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbíró 1902. évi V. 24—2 számú végzése következtében dr. Krausz Ede budapesti ügyvéd által képviselt Johan Knispel warndorfi cég javára Tyavák Teréz székelykereszturi lakos ellen 503 K 48 f s jár. erejéig 1902. évi febr. hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 922 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 2 pejlő 2 szekér. házi butorok és szövetek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek sz.-kereszturi kir. járásbíró 1902. évi V. 24—3. számú végzése folytán 503 K 48 f tőkekövetelés, ennek 1901. évi szeptember hó 9. napjától járó 6 százalékos kamatai, 1/3 százalékos váltó díj és eddig összesen 69 K 81 f-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Sz.-Keresztúron alperes lakásánál leendő eszközlésére **1902. évi június hó 3-ik napjának d. u. 2 órája** határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székely-Keresztúr, 1902. évi május hó 16. napján.

SZALONTAI ALBERT,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 4058—902. szb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye etédi körjegyző mellé rendszeresített segédjegyzői állás, lemondás folytán üresedésbe jött, melyre pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen 300 korona évi fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állást elnyerni óhajtják, szabályszerűen felszerelt pályázati kérelmüket folyó évi június hó 25-éig hozzám annál bizonyosabban nyújtják be, minthogy a később beérkező pályázati kéréseket figyelembe venni nem fogom.

Székely-Keresztúr, 1902. évi május hó 23-án

1—3

GÁLFFY,
főszolgabíró.

162—902. végrh. szám.

Árverési hirdetmény

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sz.-kereszturi kir. járásbíró 1901. V. 297—1. számú végzése következtében dr. Nagy Samu székelyudvarhelyi ügyvéd által képviselt Udvarhelymegyei Takarékpénztár javára Nagy Bertha küsmődi lakos ellen 492 K s jár. erejéig 1901. évi aug. 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 870 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 tehén, 1 bika, 3 tinó, 1 ló, sertés, széna, buza és 1 pár hám nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbíró 1901-ik évi V. 129—1. számú végzése folytán 492 K tőkekövetelés, ennek 1901. évi április hó 4. napjától járó 6 százalékos kamatai, 1/3 százalékos váltódíj és eddig összesen 112 K 84 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Küsmődön alperes házában 1902. évi június hó 5-ik napjának d. e. 11 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székely-Keresztúr, 1902. évi május hó 19. napján.

SZALONTAI ALBERT,
kir. bírósági végrehajtó

Szám 304—1902.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMEY.

Alulírott kincstári birtokkezelőség a földmívelésügyi miniszter ur ő nagyméltósága folyó évi május hó 23-án 48831. VI—2 számú magas rendeletére a folyó év október 12-ig Maros-Ludason felépítendő 100 telepes ház föld és kömives munkájának biztosítására a birtokkezelőség irodájában folyó évi június hó 10-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenytárgyalást fog tartani. Felhívatnak versenyezni kívánók, hogy az egy-egy koronás bélyeggel ellátott sajátkezüleg írt borítékba zárt ajánlatokat és az ajánlati költségvetést, az ajánlati összeg 5 százalékanak megfelelő bánatpénzzel együtt az írt időre a birtokkezelőséghez nyújtják be, a hol a bővebb feltételek és a telepes házak tervrajzai is megtekinthetők.

Az ajánlatokhoz a birtokkezelőség költségvetési mintát ad, a melyben az egyes munkálatok összegei tüntetendők ki. Az ajánlatokhoz kiteendő az ajánlattevő neve, lakhelye, polgári állása, továbbá tisztán kiírandó számokkal és betűkkel is azon egységár, a melyért az ajánlati költségvetés összegének alapul vétele mellett a vállalkozó egy telepes ház ácsmunkájának elvégzését felvállalja.

Az ajánlatban kiteendő, hogy vállalkozó a tervet, az építési feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri.

Ajánlatok nem csak az összes házakra, hanem azok egy részére is elfogadtatnak.

Maros-Ludason, 1902. május hó 29-én.

Maros-Ludasi és Maros-Bogáti
m. kir. kincstári birtokkezelőség.

Szám 312—1902.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMEY.

Alulírott kincstári birtokkezelőség a földmívelésügyi Miniszter ur ő nagyméltósága folyó évi május hó 24-én 48663. VI—2. számú magas rendeletére a folyó év október 11-ig Maros-Ludason felépítendő 100 telepes ház ács munkájának

A Székelyföld központi fogműterme.

Tulajdonos: FODOR L. LAJOS.

Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca
Balassy-ház).

Teljes tisztelettel értesitem a m. t. közönséget, hogy budapesti fogműtermem Székely-Udvarhelyre, a Székelyföld központjára áthelyeztem s azt megnyitottam.

Készítek: arany hidalásokat, csapfogakat, fogakat, fogsorokat valódi amerikai fogakból szájpaddlás nélkül, légnyomásra — saját rendszerem szerint. Kiegészítek: hiányos állcson-
tokat és arra műfogakat helyezek, szóval minden e szakba tartozó műveleteket felelősség mellett teljesítek.

A m. t. közönségnek már volt alkalma meggyőződni, hogy működésemben kellő szakértelem és odaadó lelkiismeret vezérel s hogy nagybecsű bizalmával visszaélni nem fogok. Ez bátorított fel arra is, hogy állandó lakásomat ide helyezzem s — szükség esetén — mindig közvetlen szolgálatára lehessek a nagyközönségnek.

Műveleteimért 10 évig kezeskedem s az esetleg előfordulható javításokat díjmentesen teljesítem. Szegényeknek ingyen nyújtok segítséget.

Található vagyok ünnepnapokon is d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Szíves bizalmukat kérve, vagyok és maradok

kiváló tisztelettel:

Fodor L. Lajos,

a Székelyföld központi fogműtermének
tulajdonosa.

Fogak darabonként 4 koronától feljebb.

Kézi jégkészítő gép.

Tíz perc alatt tiszta, bakteriummentes táblajég készíthető a legegyszerűbb és legolcsóbb eljárás szerint. Képviselek — megfelelő biztosíték mellett — Csik- és Udvarhelyvármegyék részére kerestetnek. — Ajánlatok: „Székely-Udvarhely 3531. sz. Rudolf Mosse Wien I., Seilerstätte 2.“ czímen teendők. 2—2

Egészen új!

A mai kor igényeinek megfelelő fűszer és vegyesáru cikkekhez való berendezés a Theil-féle üzlethől *eladó*. — Bármikor megtekinthető: *Szentpéter Gergely* tulajdonosnál Székely-Udvarhelyt. 2—0

Hazai ipar! Szolid munka! Olcsó ár!

ALBERT PÉTER

Kovács-mester

Székely-Udvarhely Kosuth-utca 74.

Állandó raktárt tart
legjobban elkészített és legkülönbözőbb
kivitelű modern

KOCSIKBÓL.

Használt kocsikat becserél, vagy
kijavít a legpontosabban, szolid ki-
vitelben és olcsó árak mellett.

„KEGYELET”

disztemetkezési intézet
Székely-Udvarhelyt, a Főtéren,
Barcsay Károly
divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint
vidéken legpontosabban, a legegyszerűbb-
től a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek,
sőt egész udvarok gyászba vonását is el-
vállalja. Hullákat exhumáltat s bárholnan
elszállítat. Raktárt tart fa- és érc-
koporsókból, szemfödelek-, párnák-, sza-
lagok- és egyéb gyászszelvényekből min-
dig nagy választékot. Új gyászkoosik
fényes felszerelésekkel, testőrök s az
összes temetési személyzet ruházata tel-
jesen magyar. Főelve: olcsó és pontos
kiszolgálás. 17—52

Az „Orcslánhoz” Székely-Udvarhelyt.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a
helyi piacon egy a mai kor igényeinek megfelelő

FÜSZERKERESKEDÉST

nyitottam. A fűszerszakmába vágó összes áruk, a legkitűnőbb minőségű
aradi lisztek minden számban.

Finomított cukor, kávé, rizs, kásák, mindennemű gazdasági- és
veteménymagvak, államilag ólmozott arankamentes lóhere-, luczerna-, oben-
dorfi répmagvak. Az idény beáltával zöld főzelékek, u. m.: saláta, karfiol,
zöld-bab stb., stb. a legolcsóbb napi áron.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok

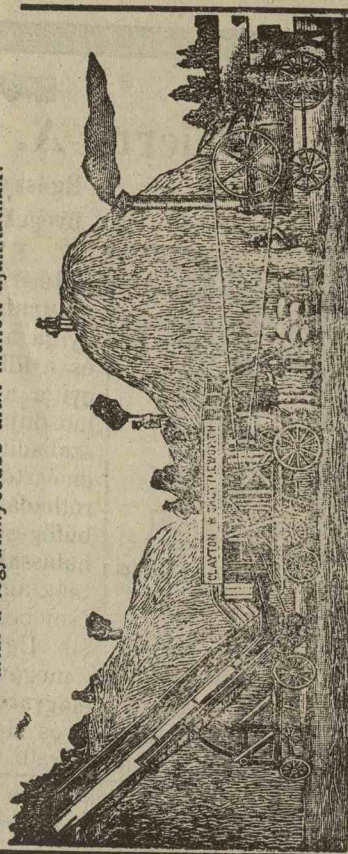
kitűnő tisztelettel:

SZABADY JÁNOS.

6—12

Kitűnő minőségű áru a jelszavam.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépjárművek
Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek

2 1/2 egész 12 lóerőig,
szalmakaszalók,
továbbá járgány-cseplőgépek, lóhere-cseplők, tisztító-rostátok, konkolyozók, kaszáló- és arató-
gépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill”

legjobb sorvetőgépek,
szecskavágók, répvágók,
kukoricza-morzsolók,
darálók, őrlő-malmok,
egyetemes acél-akák,

2- és 3-vasúti és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árajegyzék kiad-
nára ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cseplőgép-gyára.

Fogorvosi műterem.

Dr Székely Kornél és Guttermuth János a majdnem egész Európában szá-
badalmazott, Párisban s Rómában a nagy arany éremmel kitüntetett, légszívós
rendszerü

szájpad nélküli fogsorok

feltalálói s egyedüli készítői működésüket május hó 30-án a „Budapest” szállodában
megkezdették.

Ezen **szájpad nélküli fogsorok** szabadalmazva lettek:
Magyarorsz. 21225., Franciaorsz. 306336., Angolorsz. 23502., Olaszorsz.
306170., Oroszorsz. 12861., Belgium 153799. és Schweizban 25555 sz. a.
Nagy aranyéremmel kitüntetve: Párisban 1901., Rómában 1902-ben.
Fogtömés 10 évi jótállás mellett. — Fájdalmatlan fog- s gyökér-huzás.

Mérsékelt díj.

Rendelés d. e. 9—12; d. u. 2—5-ig. Tartózkodás június hó 10-ig.